

ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในองค์กรที่เชี่ยวชาญและมีความพร้อมในการผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดเพื่อความบันเทิงสำหรับเด็กทางโทรทัศน์ของประเทศไทยมากที่สุด โดยพิจารณาจากเงินทุนเทคโนโลยี จำนวนบุคลากรในองค์กร ประสบการณ์และผลงานที่เข้ามา หน่วยงานที่เป็นเครือข่าย และสิ่งแวดล้อมอื่นๆขององค์กร คือ บริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด และจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลประกอบด้วย แหล่งข้อมูล 2 ประเภทคือ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล และแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่

1. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล เช่น ผู้บริหารองค์กร ผู้จัดการ หรือควบคุมดูแลด้านการผลิต ผู้วาดการ์ตูน (Animator) และช่างประจำแผนกต่าง ๆ ในบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด
2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร เช่น ข้อมูลทางด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับบริษัท กันตนาแอนิเมชัน และความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนในประเทศไทยตามเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างศึกษา เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มบุคลากรของบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด 2) กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนที่อยู่ภายนอกบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด รวมกลุ่มตัวอย่างศึกษาจำนวน 16 คน

กลุ่มบุคลากรของบริษัท กันตนา แอนิเมชัน จำกัด

เป็นบุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล และปฏิบัติโดยตรงในแผนกต่างๆของบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด จำนวน 8 คน ดังนี้คือ

1. นายจตุก กัลย์จตุก กรรมการผู้จัดการบริษัท กันตนา จำกัด
เป็นผู้รับผิดชอบในด้านการบริหารและนโยบายการดำเนินงานธุรกิจของบริษัท กันตนา จำกัด และบริษัทในเครือ คือบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด ผู้หนึ่ง
2. นายจตุตถกร พุ่มพิมล ผู้จัดการบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด
เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารการดำเนินงานธุรกิจของบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด
3. ผู้วาดภาพการ์ตูนหลัก ผู้รับผิดชอบในแผนกการออกแบบและวาด (KEY ANIMATOR) ภาพการ์ตูนหลัก (Key Animation) ของบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด จำนวน 1 คน
4. ผู้รับผิดชอบด้านการผลิตในแผนกที่สำคัญแผนกต่าง ๆ ได้แก่
 - 4.1 แผนกวาดภาพแทรก (Inbetween) จำนวน 2 คน
 - 4.2 แผนกกลึงสีเซลล์ (painter) จำนวน 2 คน
 - 4.3 แผนกจ่ายงาน/ประสานงาน จำนวน 1 คน

กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนที่อยู่ภายนอก

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับทางด้านการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนที่อยู่ภายนอกบริษัท กันตนา เอ็มเมชั่น จำกัด เพิ่มเติมเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วย จำนวน 8 คน ดังนี้คือ

5. นายปยุต เงากระจ่าง ผู้เชี่ยวชาญการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนผลงาน ได้แก่ ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง สุดสาคร, ชัยชนะของสาวน้อย, เหตุมหัศจรรย์, หนุมานผจญภัย และเด็กกับหมี และที่ปรึกษาทางด้านการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนของบริษัท ไทยหวังฟิล์มโปรดักชั่น จำกัด

6. ศศ. โอสถ วงศ์บ้านคู อาจารย์ประจำภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยทำงานเป็นผู้จัดการบริษัท กันตนา เอ็มเมชั่น ศึกษาและมีประสบการณ์ทางด้านการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนจากประเทศญี่ปุ่น

7. รศ. จุมพล รอดคำดี อาจารย์ประจำภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์การผลิตภาพยนตร์การ์ตูนในโครงการสื่อมวลชน เพื่อพัฒนาเด็กของมูลนิธิเพื่อพัฒนาเด็ก (มพค.)

8. อ. รักसानต์ วิวัฒน์สินอุดม อาจารย์ประจำภาควิชานิเทศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประสบการณ์เป็นผู้สอนด้านปฏิบัติการการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนแก่นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศิลป์

9. นายสมชัย กิตฺตฤตตานนท์ (ชัย ราชวัตร) การ์ตูนนิสต์ที่มีชื่อเสียงจากการ์ตูนชุดคู่หูใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน จากหนังสือพิมพ์รายวันเดลินิวส์ และปัจจุบันประจำอยู่ที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประสบการณ์ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนชุดทางโทรทัศน์ชุด "จ่ากับโจ้" เป็นการ์ตูนชุดที่ผลิตด้วยการประยุกต์คอมพิวเตอร์กราฟิกส์มาใช้ในการผลิต เส้นอทางโทรทัศน์ ช่อง 7 สี ช่วงหลังข่าวภาคค่ำ ออกอากาศช่วงปี พ.ศ. 2530-2531

10. รศ.ปิยกุล เลาวัดย์ศิริ อาจารย์ประจำคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประสพการณธ์ เอกสารการสอนเรื่องภาพยนตร์แอนิเมชัน หน่วยที่ 15 ชุดวิชาการผลิตภาพยนตร์ชั้นสูง สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

11. นายนิรันดร์ บุณยรัตพันธุ์ (น้ำตาลออย เช่นเบ้) นักพากย์ภาพยนตร์การ์ตูนและพิธีกร รายการช่อง 9 การ์ตูนและโลกของเด็ก ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท.

12. อาจารย์ระวีศักดิ์ วัคใหม่ อาจารย์ประจำภาควิชานิเทศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประสพการณธ์ เป็นผู้สอนด้านปฏิบัติการการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนแก่นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศิลป์ และร่วมผลิตภาพยนตร์การ์ตูนอิสระหลายเรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์ ใช้คำถามแบบเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้แหล่งข้อมูลตอบให้ได้มากและครอบคลุมประเด็นมากที่สุด หากยังไม่ได้คำตอบที่ชัดเจนตรงประเด็น ผู้วิจัยจะซักถามเพิ่มเติมในลักษณะของการสนทนา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบของคำถามให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการ และจะใช้กรอบนี้เป็นคำถามในการสัมภาษณ์ทุกกลุ่มตัวอย่าง กรอบคำถามหลักในการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด มีดังนี้

กรอบคำถาม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1

1. ประวัติความเป็นมาของบริษัท กันตนาแอนิเมชัน จำกัด
2. มูลเหตุหรือสิ่งจูงใจในการดำเนินธุรกิจผลิตภาพยนตร์การ์ตูน
3. สภาพทั่วไปของการดำเนินธุรกิจเมื่อแรกเริ่ม

4. สภาพทั่วไปในด้านองค์กรของบริษัทในปัจจุบัน
 - 4.1 จำนวนบุคลากร
 - 4.2 การจัดระบบงาน/แผนก/ฝ่าย
 - 4.3 จำนวนของบุคลากรในแต่ละแผนก/ฝ่าย
 - 4.4 การสรรหาบุคลากร/คุณลักษณะของบุคลากร/อัตราเงินเดือนของบุคลากรในแต่ละแผนก
 - 4.5 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์/แหล่งที่มา/ราคา/ปริมาณต่อเดือน/ปี
 - 4.6 ค่าใช้จ่ายของบริษัทมีด้านใดบ้างต่อเดือน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2

5. สภาพทั่วไปในด้านการตลาดของบริษัทในปัจจุบัน
 - 5.1 ประเภท/ลักษณะของชิ้นงานที่ผลิต
 - 5.2 ปริมาณการจ้างงาน ต่อ/วัน/สัปดาห์/เดือน/ปี
 - 5.3 ปริมาณการผลิต ต่อ/วัน/สัปดาห์/เดือน/ปี
 - 5.4 คุณภาพของงาน/การกำหนดมาตรฐานคุณภาพของงาน
 - 5.5 ราคาการผลิต/การจำหน่าย/ผู้กำหนดราคา
 - 5.6 ลักษณะการจัดจำหน่าย/ผู้ซื้อ
 - 5.7 ลักษณะของการส่งเสริมการจัดจำหน่าย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3

6. กระบวนการและขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนของบริษัท
7. ปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้ในปัจจุบันบริษัทยังไม่ได้มีการผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูนฯ ขึ้นเพื่อเผยแพร่และจำหน่ายทางโทรทัศน์ของไทย
 - 7.1 ขาดแคลนบุคลากรหรือไม่/แผนกอะไร
 - 7.2 ขาดแคลนเงินทุน/ขาดผู้อุปถัมภ์รายการหรือไม่ อย่างไร
 - 7.3 ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์หรือไม่/ประเภทใด
 - 7.4 ระบบการจัดการดี/คลังสต็อก หรือไม่ อย่างไร

- 7.5 ราคาต้นทุน/ราคาจำหน่าย/เหมาะสมหรือไม่อย่างไร
- 7.6 ช่องทางการจำหน่าย/ผู้ซื้อ มีเพียงพอหรือไม่ อย่างไร
- 7.7 การส่งเสริมการจำหน่ายมีผลหรือไม่ อย่างไร
- 7.8 ปัจจัยอื่น ๆ อะไรบ้างที่มีผลกระทบ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4

- 8. บริษัทมีความคาดหวังว่าจะเป็นผู้ผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดสำหรับเด็กทางโทรทัศน์หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 9. ความคิดเห็นที่มีต่อรายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดสำหรับเด็กทางโทรทัศน์ของไทยในปัจจุบัน
- 10. ความคิดเห็นที่มีต่อการผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดสำหรับเด็กทางโทรทัศน์ชั้นเองภายในประเทศ
- 11. บริษัทได้ศึกษาแนวโน้มความเป็นไปได้ของการผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดสำหรับเด็กทางโทรทัศน์ของประเทศไทยบ้างหรือไม่ อย่างไร
 - 11.1 ด้านผู้สนับสนุนรายการ/ผู้สนใจลงทุน
 - 11.2 ด้านช่องทางการจำหน่าย/สภาพตลาดในปัจจุบัน
 - 11.3 ด้านความต้องการของสถานี/ผู้ชม มีมากน้อยเพียงใด
- 12. บริษัท/องค์กร ที่สามารถผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดสำหรับเด็กได้อย่างมีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมกับระบบอุตสาหกรรมโทรทัศน์ควรมีลักษณะเช่นไร
 - 12.1 จำนวน/ศักยภาพของบุคลากรแต่ละแผนก
 - 12.2 เงินทุน/ผู้สนับสนุน
 - 12.3 ระบบการจัดการ/การจัดจำหน่าย
 - 12.4 วัสดุอุปกรณ์/เทคโนโลยี
- 13. แนวโน้มการดำเนินธุรกิจการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนในประเทศไทยเป็นอย่างไร สภาพการเติบโตของธุรกิจโทรทัศน์ในปัจจุบันเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจหรือไม่ อย่างไร

14. บริษัทจะต้องปรับปรุงธุรกิจการผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดสำหรับเด็กทางโทรทัศน์ขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง
- 14.1 ปัจจัยด้านการผลิต เช่น บุคลากร/ เงินทุน/ วัสดุอุปกรณ์/ ระบบบริหารจัดการ
- 14.2 ปัจจัยด้านการตลาด เช่น คุณภาพรายการ/ ราคา/ ช่องทางการจัดจำหน่าย/ การส่งเสริมการขาย
- 14.3 ปัจจัยสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น ผู้สนับสนุนรายการ/ ผู้ร่วมลงทุน ผู้ซื้อรายการ/ สถานีโทรทัศน์/ ผู้ชมรายการ/ รัฐบาล/ สถาบันการศึกษา/ องค์กรเอกชน/ สภาพสังคมโดยทั่วไป

กรอบคำถามที่กำหนด ผู้วิจัยจะนำมาใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับผู้บริหารบริษัททุกข้อ ยกเว้นข้อ 6 ระดับผู้จัดการจะสัมภาษณ์ทุกข้อ ระดับหัวหน้าแผนกต่างๆ จะสัมภาษณ์ทุกข้อยกเว้น ข้อ 1, 2 และ 3 ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับภายนอกบริษัทจะสัมภาษณ์เฉพาะข้อ 7, 8, 9, 10, 11, 12 และ 14 โดยจะปรับปรุงคำถามให้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน แต่ยังคงอยู่ในกรอบของคำถามเดิม นอกจากนี้ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับภายนอกบริษัท ถึงข้อคิดเห็นและข้อสังเกตอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วย

และผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการบันทึกและรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลเป็นไปอย่างครบถ้วนถูกต้อง และสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

(1) การจดบันทึก ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะต้องรวบรวมความคิดและจดบันทึกสรุปใจความสำคัญเพื่อเป็นประโยชน์ในการที่จะซักถาม คำถามที่ต่อเนื่องให้ละเอียดและตรงประเด็นมากขึ้น

(2) เทปบันทึกเสียง เป็นวิธีการและอุปกรณ์ที่จะรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และสามารถนำมาถอดความได้ละเอียดครบถ้วน

(3) กล้องบันทึกภาพ เพื่อให้เห็นลักษณะของการทำงาน อุปกรณ์และสภาพของการผลิตภาพยนตร์การ์ตูน ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อีกส่วนหนึ่งของการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลักษณะของประเภทข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลประเภทบุคคล โดยทำการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัท กันตนาแอนิเมชัน และสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้ประสบการณ์และเชี่ยวชาญทางด้านการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนที่อยู่ภายนอกบริษัท เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยได้ทำการติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลในลักษณะเป็นทางการโดยมีหนังสือของสัมภาษณ์ และติดต่อด้วยตนเอง เพื่อกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

2. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ผู้วิจัยได้ขออนุญาตเข้าชมในแหล่งการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนต่างๆ พร้อมทั้งทำการสังเกต จดบันทึก และบันทึกภาพด้วยกล้องถ่ายภาพ เพื่อจะได้ศึกษาถึง วิธีการทำงาน เครื่องมืออุปกรณ์ตลอดจนสภาพและบรรยากาศของการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนซึ่งช่วยให้การศึกษามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ข้อมูลเอกสารสิ่งพิมพ์ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตทำสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพยนตร์การ์ตูน เช่น บทภาพยนตร์การ์ตูนสคริปต์ ภาพแทรก(Inbetweens) และ/หรืออื่น ๆ อีกด้วยเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล แบบอุปนัย (Induction) โดยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นข้อสรุป โดยพิจารณาจากลักษณะร่วมที่พบจากการศึกษาและเรียบเรียงข้อมูล นำเสนอด้วยการบรรยายพรรณนาเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Descriptive Research)

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลและผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็นบทตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย คือ

บทที่ 4 นำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ นโยบาย และข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและเผยแพร่รายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดทางโทรทัศน์ของผู้ผลิตในประเทศไทย สรุปจัดแบ่งเป็นสถานการณ์ของผู้ผลิตแบบต่างๆ ตามลักษณะของข้อมูลที่ปรากฏและศึกษาพบ

บทที่ 5 นำเสนอผลการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่อาจเป็นปัญหาและอุปสรรคของการผลิตและเผยแพร่รายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดทางโทรทัศน์ของผู้ผลิตในประเทศไทย สรุปปัญหาและอุปสรรคเฉพาะของผู้ผลิตรายการแต่ละสถานการณ์ และสรุปปัญหาและอุปสรรคร่วมของผู้ผลิตรายการในประเทศไทย

บทที่ 6 นำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนด้านต่างๆ และความเป็นไปได้ของการผลิตรายการภาพยนตร์การ์ตูนชุดทางโทรทัศน์เชิงอุตสาหกรรมของผู้ผลิตในประเทศไทย

บทที่ 7 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้